

Стратегічний крок до підвищення ефективності роботи системи дощової каналізації м. Чернігова

В. Л. АНТОШИН

Начальник Управління ЖКГ м. Чернігова

П.Т. БУБЕНКО, д-р екон. наук

Харківська національна академія міського господарства

В. І. УБЕРМАН

Північно-Східний науковий центр НАН і МОН України

office.nesc@nas.gov.ua

Чернігів є невеликим за чисельністю (до 300 тис. осіб) адміністративним центром, основу економіки якого становлять галузі промисловості, будівництва та транспорту. На його міській території сконцентрована розгалужена конгломерація організацій, що разом з населенням міста є об'єктом обслуговування ЖКГ. Як і всі міста України, ЖКГ Чернігова має складні проблеми в інженерно-сітьовому, енергетичному, шляховому секторах діяльності, які загострюються в умовах економічної кризи та нерівноваги в фінансовому забезпеченні. В той чи інший спосіб ці проблеми вирішуються, але по деяких з них необхідно переходити від оперативних рішень до стратегічних.

Одна з таких проблем – відведення дощових вод з території міста. Відповідна каналізаційна система, як структурний об'єкт дорожнього сектору ЖКГ, в Чернігові впроваджена і працює. Але комплексний аналіз екологічної ситуації свідчить про те, що свої функції вона виконує частково: пропускну – задовільно, регуляторну щодо скиду забруднень – незадовільно. Щоб „довести” весь комплекс зливної каналізації до норм сьогодення, необхідно віднайти не просто разові кошти для розвитку системи, а створити постійно діючий механізм економічного і технологічного забезпечення роботи цієї каналізаційної системи.

З цієї метою здійснені перші кроки організаційної роботи щодо наукового обґрунтування економічної моделі розвитку системи дощової каналізації.

В дослідницькій роботі „Екологічні, організаційні і економічні засади та документація для ефективного використання дощової

каналізації м. Чернігова” визначені нормативи скидання забруднених речовин зі стічними водами з території підприємств, розроблені правила приймання стічних вод та порядок укладання договорів між власником системи і підприємствами, які користуються її послугами.

Дослідженнями обгрунтована система організації абонентних платежів за скид дощових вод і система тарифів, що викладено в „Інструкції про встановлення та стягнення плати за скид стічної води”.

Основи запропонованої організаційно-економічної моделі забезпечення ефективної роботи системи дощової каналізації мають такий зміст:

1. Скид стічних вод з території міських об’єктів має бути платним, а розмір плати пов’язується з характером та об’ємами забруднюючих речовин.

2. Система обгрунтовується розрахунками платежів відповідно з нормами забруднення.

3. Створюється організаційна структура управління абонентським користуванням комунальною дощовою каналізацією.

4. Визначається перелік організацій-користувачів та встановлюються з ними договірні відносини.

5. Розробляється порядок дій Володаря щодо реалізації заходів впливу на порушення правил.

Наукова пропозиція нової системи виконана в рамках діючої нормативно-правової бази в т. ч. враховано: Водний Кодекс України, закони України про місцеве самоврядування, Правила користування системами водопостачання та водовідтворення, Правила охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами. (Всього використано 18 Законів і нормативних актів).

В результаті дослідницької роботи на розгляд місцевої влади підготовлено пакет організаційних документів та інструктивних матеріалів (Правила, Інструкція, форма договору, реєстр гранично допустимих нормативів забруднюючих речовин, проект тарифної сітки). Виконані економічні розрахунки експлуатаційних витрат та прогнози грошового обороту в системі.

Запропонована організаційно-економічна модель підвищення ефективності роботи системи дощової каналізації знаходиться на

розгляді Чернігівської міської ради. Її впровадження забезпечить такі результати:

1. Зменшити навантаження на міський бюджет.
2. Підвищити дисципліну підприємств міста в частині дотримання своїх земельних територій в належному санітарному стані.
3. Докорінно зменшити рівень забруднення поверхневих вод шкідливими інгредієнтами.
4. Збільшити фінансові можливості і стійкість суб'єктів господарювання щодо розвитку системи дощової каналізації.

Наукове дослідження і розробка оргдокументів виконані науковцями Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України. Ці розробки можуть бути прийняті як базова організаційно-економічна модель систем нового типу і адаптовані до інших міст України з урахуванням місцевих особливостей.